Neurostimulatie darmcontrole
SNS

azdelta
Uw ziekenhuis.

Beste patiënt

Hebt u last van ontlastingsverlies of obstipatie (verstopping)? Dan bent u niet de enige.Problemen met darmcontrole komen vaker voor dan u denkt. Meer dan 53 miljoen mensen in Europa hebben te maken met dit soort darmproblemen. Dit komt vaker voor dan bekende ziekten zoals astma, diabetes of osteoporose. Het is niet een probleem dat alleen vrouwen treft of dat hoort bij het ouder worden. Blijf er dus niet mee zitten.
Veel patiënten hebben geen baat bij behandelingen zoals biofeedback en geneesmiddelen. Bent u één van hen, dan is het de moeite waard om uit te zoeken of neurosstimulatie of sacrale nerve stimulatie (SNS) een oplossing kan bieden voor uw darmcontroleproblemen.

Het team chirurgen

1 Darmcontroleproblemen

Darmcontroleproblemen kunnen schaamte oproepen en erg hinderlijk zijn. Ze kunnen een aanzienlijk negatieve invloed hebben op uw manier van leven en op uw lichamelijke en geestelijke gezondheid. Dit kan depressiviteit, een gebrek aan vertrouwen en aantasting van uw gevoel van eigenwaarde tot gevolg hebben. Mogelijk moet u sommige hobby's opgeven of moet u stoppen met werken.
Misschien voelt u zich gevangen door angst voor eventueel verlies van ontlasting of u heeft het gevoel voortdurend in de buurt van een toilet te moeten blijven. Constant bent u bezig met uw darmproblemen.

Oorzaken?

Via de zenuwen wordt informatie uitgewisseld met de hersenen. Enkele zenuwen zijn verantwoordelijk voor de darmen en voor de spieren die te maken hebben met de ontlasting. Als de communicatie tussen deze zenuwen en de hersenen niet goed verloopt, kan iemand darmproblemen krijgen, zoals ontlastingsverlies en obstipatie.

2 Sacrale nerve stimulatietherapie?

SNS (ook wel sacrale neuromodulatie genoemd) werd ontwikkeld in de vroege jaren tachtig van de vorige eeuw en is sinds 1994 goedgekeurd in Europa. Doordat de symptomen er sterk door afnemen of zelfs verdwijnen, geeft deze behandeling een sterke verbetering van de levenskwaliteit voor veel mensen met de onderstaande klachten:
- ontlastingsverlies
- obstipatie

SNS-therapie draagt bij aan het herstel van de normale zenuwactiviteit, waardoor uw stoelgang zich normaliseert.

Bij deze therapie wordt gebruik gemaakt van een klein, geïmplanteerd medisch apparaat. Dit apparaatje geeft lichte elektrische pulsen af aan een zenuw die vlak boven uw stuitbeen ligt.

2 fasen

SNS-therapie wordt uitgevoerd in 2 fasen:
- testfase (proefbehandeling)
- definitieve implantatie

Patiënten die tijdens de proefbehandeling minder klachten hebben, zijn mogelijke kandidaten voor een permanent implantaat, net als meer dan 125 000 andere patiënten wereldwijd.

Soorten darmcontroleproblemen

Bij **ontlastingsverlies** heeft u mogelijk:
- diarree
- het probleem dat u wel of geen aandrang voelt en het toilet niet op tijd bereikt
- obstipatie
- vlekken in uw ondergoed of vuil ondergoed

Bij **obstipatie** heeft u mogelijk:
- weinig stoelgang (< 3 keer per week)
- harde en droge ontlasting
- problemen met uw stoelgang
- het gevoel dat uw endeldarm niet helemaal leeg is, zelfs als u net naar het toilet bent geweest.

3 SNS-proefbehandeling

De proefbehandeling is een tijdelijke fase waarin wordt gemeten hoe effectief de SNS-therapie is in uw dagelijks leven. Het is de enige methode om een indicatie te geven van het effect dat de behandeling bij u kan hebben op lange termijn.

Hoe is de proefbehandeling opgezet?

In uw onderrug wordt een elektrode (een dunne geleidingsdraad) ingebracht in de buurt van de zenuwen die van invloed zijn op uw darmen. Deze elektrode wordt vervolgens aangesloten op een externe stimulator, die lichte elektrische pulsen afgeeft aan de zenuwen. Deze ingreep duurt normaal gesproken minder dan een uur en wordt uitgevoerd via het Dagziekenhuis.

Hoe voelt de stimulatie aan?

Het gevoel dat iemand ervaart tijdens de stimulatie verschilt per persoon. De meesten beschrijven de stimulatie als een licht 'trekkend', 'tintelend' of 'kloppend' gevoel in hun bekkenbodemgebied (rond de vagina, balzak of anus) of in de grote teen. De stimulatie mag nooit hinderlijk of pijnlijk zijn en kan ieder moment worden aangepast. Na verloop van tijd kan er enige gewenning ontstaan waarbij u de stimulatie minder duidelijk voelt. De stimulatie kan ten allen tijde, op ieder moment, worden aangepast.
Zorg dat al uw vragen door uw arts worden beantwoord en dat u goed weet hoe het systeem werkt voor u naar huis gaat.

Wat moet ik doen als ik thuis ben?

De proefbehandeling duurt minimum 2 weken. U kunt gewoon uw dagelijkse dingen blijven doen en schrijft daarbij alle symptomen op in uw ontlastingsdagboek (Wexner-score). Vermijd zware lichamelijke activiteiten tijdens de proefbehandeling, omdat daarbij de elektrode van zijn plaats zou kunnen raken. Vermijd bukken, strekken of het optillen van zware voorwerpen. Ga niet in bad of in de douche.

Hoe gebruikt u het testsysteem?

Het testsysteem bestaat uit twee onderdelen: de externe neurostimulator (ENS) en de besturingseenheid (afstandsbediening). De ENS levert de stimulatiepulsen

en wordt in een riem gedragen. Met de afstandsbediening kan de stimulatie indien nodig worden aangepast of kan worden gekeken of de batterijspanning nog voldoende is. De stimulatieparameters worden tijdens de behandeling ingesteld door uw arts of verpleegkundig specialist. Met de toetsen op uw afstandsbediening kunt u zelf, met de omhoog of omlaag toets, de intensiteit van de stimulatie instellen. Voor meer informatie wordt verwezen naar de korte handleiding van de afstandsbediening.
Als u de behoefte heeft de stimulatie stop te zetten, dan kunt u dit doen via de afstandsbediening of direct op de ENS. Op uw afstandsbediening is de status te zien van de batterijen van uw ENS en van de afstandsbediening. Als de batterijen bijna leeg zijn, verschijnt er een berichtje op de afstandsbediening met de melding om deze te vervangen.

Wist u dat u met de SNS proefbehandeling al binnen een paar dagen weet of de therapie bij u effect heeft?

Uw vervolgafspraak

Als de proefbehandeling is afgerond, heeft u een nieuwe afspraak met de arts of verpleegkundig specialist. Dan wordt ook gekeken naar uw ontlastingsdagboek om te bepalen of uw klachten zijn verminderd en om vast te stellen of de behandeling geschikt is voor u.
Als de proefbehandeling geen succes was, wordt de elektrode altijd verwijderd, of die nu tijdelijk of voor de lange termijn was. Bedenk dat uw darmcontroleproblemen, waarschijnlijk enkele uren na het stopzetten van de stimulatie, terug zullen keren.
Vul uw ontlastingsdagboek alstublieft zo nauwkeurig en compleet mogelijk in. Deze gegevens zijn voor uw arts heel belangrijke informatie.

Veel gestelde vragen over de proefbehandeling

Kan ik tijdens de proefbehandeling werken?
In principe wel, behalve als u bij uw werk zware lichamelijke inspanning moet verrichten.

Mag ik mijn mobiele telefoon gebruiken?
Ja, dat levert geen problemen op.

Kan ik onder de douche of in bad gaan?
Ga niet in bad. Afhankelijk van het soort elektrode en het type pleister dat u heeft gekregen zou u 48u na de ingreep kunnen douchen. Vraag dit alstublieft na bij uw arts. Wij raden u echter aan om uzelf te wassen met een spons of een washandje. Zorg dat de elektrode daarbij niet wordt verplaatst en nat wordt.

Mag ik sporten tijdens de proefbehandeling?
Nee, beperk uw lichamelijke activiteiten, aangezien de elektrode daarbij van zijn oorspronkelijke plaats kan raken.

Moet ik een ontlastingsdagboek invullen?
Ja, tijdens de proefbehandeling en een paar dagen vóór en/

of na afloop van de proefbehandeling moet u de dagboeken invullen. Probeer deze zo volledig en nauwkeurig mogelijk in te vullen, want het wordt gebruikt om te bepalen hoe effectief de behandeling is.

Mag ik seks/geslachtsgemeenschap hebben?
Wij raden u af om tijdens de proefbehandeling seksueel actief te zijn, omdat de elektrode erdoor van zijn plaats kan raken. Met een permanent geïmplanteerd systeem is seks/geslachtsgemeenschap wel mogelijk.

Is de proefbehandeling weer terug te draaien?
Ja, de proefbehandeling kan worden teruggedraaid. De stimulatie kan elk moment worden stopgezet en indien nodig kunnen de elektrodedraden worden verwijderd.

Als uw klachten niet afnemen kan de proefbehandeling worden herhaald met een ander type elektrode en/of een elektrode op een andere plaats.

4 De implantatiefase

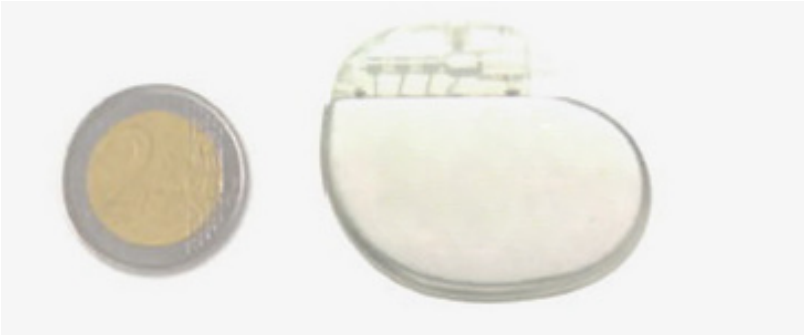
Als de proefbehandeling een succes was, kan uw arts u adviseren om een SNS te laten implanteren.

Wat is een SNS-systeem?

Dit systeem bestaat uit:
- een implanteerbare neurostimulator (INS) die onder de huid geïmplanteerd wordt, net als een pacemaker.
- een elektrode (een dunne draad) die de lichte elektrische pulsen naar de zenuwen leidt die van invloed zijn op de darmen.
- een draagbaar patiëntenprogrammeerapparaat (afstandsbediening) waarmee u het stimulatieniveau kunt aanpassen en uw INS aan of uit kunt zetten.

De behuizing van de neurostimulator is vergelijkbaar met de grootte van een gemiddeld herenhorloge en is gemaakt van titanium, een sterk, licht en biocompatibel metaal dat zeer geschikt is om veilig en langdurig te implanteren.

Wat gebeurt er tijdens het implanteren?

Als u tijdens de proefbehandeling een tijdelijke elektrode had, wordt die vervangen door een permanente elektrode, die ook weer dicht in de buurt van de zenuwen in uw onderrug wordt aangebracht. Als de proefbehandeling met een permanente elektrode is gedaan, dan is deze ingreep niet meer nodig en wordt de aanwezige elektrode met een kleine implanteerbare neurostimulator verbonden, die bovenaan uw bil onder de huid wordt aangebracht. Op die plek zit de neurostimulator en is er ook het minst van te zien. Deze kleine ingreep duurt normaal

gesproken maximaal een uur.

Wat gebeurt er na het implanteren?

Uw arts of verpleegkundig specialist stelt de neurostimulator in waarbij u mogelijk hetzelfde voelt als tijdens de proefbehandeling. Het is niet per se noodzakelijk dat het gevoel op exact dezelfde plaats zit. Uw implanteerbare neurostimulator is continu ingeschakeld, blijft jaren doorwerken en is onder de huid meestal nagenoeg onzichtbaar. Als u eenmaal thuis bent kunt u, naarmate de wonde van de huid verder geneest, langzaam steeds meer activiteiten gaan ondernemen. Op advies van uw arts kunt u uiteindelijk uw actieve manier van leven hervatten. U zult zich langzaam aan steeds minder bewust worden van de neurostimulator en merkt op een gegeven moment waarschijnlijk niet eens meer dat hij er zit. Normaal gesproken maakt uw arts een vervolgafspraak met u om te kijken of de stimulatie-instellingen voldoende effect hebben en om deze eventueel aan te passen. Soms zijn er in de eerste 3-6 maanden vervolgafspraken nodig om de instellingen aan te passen. Verder is meestal maar één keer per jaar controle nodig.

Wat als de batterij van de neurostimulator leeg raakt?

Na enkele jaren zal de batterij van de neurostimulator leegraken. Hierdoor verandert de elektrische stimulatie en deze heeft daardoor minder effect. Hierdoor kunnen uw klachten terugkeren. Dit is echter normaal en geen reden om u zorgen te maken. Neem contact op met uw arts als u voelt dat de stimulatie verandert (minder intensief, intensiever of anders) of uw klachten terugkomen. Uw arts controleert de batterij en besluit of de neurostimulator eventueel moet worden vervangen. Uw afstandsbediening waarschuwt u ook als de batterij van uw neurostimulator leegraakt.

De arts heeft een eigen programmeerapparaat voor het aanpassen van de instellingen van uw neurostimulator en het

bepalen van de levensduur van de batterij.

Elektriciteit staat aan de basis van alles: van de overdracht van gedachten tot het hartritme. Ons lichaam zit vol met cellen, die zich gedragen als een soort minibatterijtjes en ons lichaam voorzien van de nodige levensenergie. In feite is het zo dat de aanwezigheid van elektrische activiteit in de hersenen bepalend is of iemand leeft. Uiteindelijk staat elektriciteit dus voor leven.

De levensenergie
Elektriciteit wordt binnen de geneeskunde al sinds de Romeinse tijd gebruikt als behandeling tegen pijn. Men gebruikte daarvoor de elektrische ontladingen van de sidderrog. Sinds aan het einde van de jaren vijftig de eerste draagbare externe pacemaker werd uitgevonden, zijn artsen tot de ontdekking gekomen dat elektriciteit de verschijnselen van een verbazend groot aantal aandoeningen in de meeste gebieden van het lichaam kan verlichten. Enkele miljoenen Europeanen worden momenteel behandeld met een implanteerbare elektrische stimulator, tegen aandoeningen zoals hartritmestoornissen, chronische pijn, ziekte van Parkinson, doofheid, functiestoornissen van blaas en/of darmen. Dergelijke behandelingen blijken niet alleen klinisch effect te hebben, maar geven daarnaast minder bijwerkingen dan de meeste bekende geneesmiddelen.

SNS-therapie is veilig, kan compleet worden teruggedraaid en kan ieder moment worden gestopt.

Voorzorgsmaatregelen

Medische ingrepen en apparatuur
Voordat u medische onderzoeken of behandelingen moet ondergaan, vertel uw arts of tandarts altijd dat er bij u een neurostimulatiesysteem geïmplanteerd is.
Met de juiste voorzorgsmaatregelen hebben de meeste handelingen en routineonderzoeken, zoals fluoroscopie of röntgen, geen invloed op uw SNS-systeem.

De volgende medische apparatuur en behandelingen kunnen echter wel een negatieve invloed hebben op u en uw SNS-systeem:
- Defibrillatoren
- Lithotripsie (bv. vergruizing van nierstenen)
- Bestralingsbehandelingen die boven de neurostimulator plaatsvinden
- Radiofrequentie/microgolfablatie
- Apparatuur voor echografisch onderzoek

Het is ook belangrijk om uw arts te vertellen dat u een SNS-apparaat heeft voordat bij u diagnostisch onderzoek wordt gedaan met behulp van bewakingsapparatuur, zoals een cardiogram (ECG), een holtermonitor, een elektro-encefalogram (EEG) of een implanteerbare hartmonitor. De pulsen van uw neurostimulatiesysteem kunnen namelijk het signaal verstoren dat uw arts gebruikt voor diagnose. In dergelijke gevallen kan de stimulatie tijdens het onderzoek worden uitgeschakeld.

Antidiefstalpoortjes en screeningsapparatuur
Screeningsapparatuur op luchthavens of de antidiefstalpoortjes in winkels, warenhuizen of bij banken kunnen ertoe leiden dat de neurostimulator wordt UITgeschakeld of INgeschakeld. Maak u daarover geen zorgen. Het heeft geen invloed op uw stimulatieparameters. Zet uw neurostimulator weer aan met behulp van uw afstandsbediening. Om mogelijke problemen met de screeningsapparatuur op luchthavens te vermijden, kunt u eventueel uw SNS-identificatiebewijs laten zien en het verantwoordelijke personeel verzoeken of u niet door het screeningsapparaat hoeft. Als u wel door een antidiefstalpoortje of apparaat voor veiligheidsscreening moet lopen, schakel uw neurostimulator dan UIT, loop naar het midden van het screeningspoortje en loop er normaal doorheen.

Commerciële apparatuur
Commerciële elektrische apparatuur (bv. booglasapparaten,

inductieovens) en hoogspanningsleidingen kunnen als u er te dicht bij in de buurt komt, leiden tot storingen in uw neurostimulatiesysteem. Vertel uw arts wanneer u in de omgeving van dergelijke apparatuur werkt.

Waarschuwing

Wie een SNS-therapiesysteem geïmplanteerd heeft gekregen, kan NIET worden behandeld met behulp van diathermie (ook niet als de neurostimulator UIT staat!). Gebruik dan ook NERGENS op het lichaam kortegolfdiathermie (alles aangeduid met 'diathermie').

Het is handig om altijd uw SNS-identificatiebewijs bij u te dragen en dit bewijs aan het medisch personeel te tonen voor u onderzoeken of behandelingen laat doen.

5 SNS-therapie op de lange termijn

Hoe groot is de neurostimulator?

Er zijn 2 verschillende formaten en gewichten mogelijk (hoogte x lengte x dikte):
- 4,4 cm x 5,1 cm x 0,8 cm, 22 g
- 5,5 cm x 6,0 cm x 1,0 cm, 42 gr (wordt nog beperkt gebruikt)

Kunnen mensen zien dat ik een neurostimulator heb?

Aangezien uw systeem zich helemaal onder de huid bevindt, kunnen andere mensen het niet zien.

Wat moet ik doen met afstandsbediening voor de patiënt?

Met de afstandsbediening kunt u kijken of de stimulatie geactiveerd is of niet, de stimulatie AAN of UIT zetten, controleren welk stimulatieniveau is ingeschakeld, het stimulatieniveau verhogen of verlagen, zien wat de batterijspanning is, in sommige gevallen uw stimulatieparameters wijzigen naar een door uw arts voorgeprogrammeerde instelling.

Wat als de stimulatie onaangenaam wordt?

Als de stimulatie een onaangenaam niveau bereikt, verlaag dan het stimulatieniveau met behulp van uw afstandsbediening.

Lig ik 's nachts wakker van de stimulatie?

Nee, dat is niet de bedoeling. Als dat wel het geval is, neem dan contact op met uw arts.

Kan SNS-therapie tijdens de zwangerschap?

Of deze therapie veilig is voor gebruik tijdens de zwangerschap of bevalling, is niet vastgesteld. Als u denkt dat u (mogelijk) zwanger bent, schakel uw SNS-systeem dan UIT en overleg met uw arts.

Kan ik na het implanteren SNS nog seks hebben?

Ja, als bij u een SNS-therapiesysteem is geïmplanteerd, dan levert dat geen beperkingen op voor uw seksuele activiteit.

Verstoort een magnetron de normale werking van de neurostimulator?

Meestal niet. De meeste huishoudelijke apparatuur heeft geen invloed op de werking van uw neurostimulator.

Kan de batterij van de neurostimulator opgeladen worden?

Nee, de batterij kan niet opnieuw opgeladen worden. De batterij is geïntegreerd in de neurostimulator en is daarom niet oplaadbaar. De batterij heeft een levensduur van enkele jaren en wordt daarna vervangen door de neurostimulator zelf te vervangen. Dit gebeurt via een eenvoudige ingreep, waarbij de elektrode niet wordt vervangen.

Beperkt SNS-therapie mij in mijn normale activiteiten?

Normaal gesproken zijn er geen beperkingen in uw gebruikelijke activiteiten. Vermijd echter activiteiten waarbij u plotseling, sterk of regelmatig moet buigen, draaien, springen of rekken, zeker als dat kort na de operatie gebeurt. Deze bewegingen kunnen schade toebrengen aan de geïmplanteerde elektrode(n) of van invloed zijn op de geïmplanteerde neurostimulator. Neem contact op met uw arts als u zich zorgen maakt of vragen heeft over deze of andere activiteiten. Bewegingen hebben meestal geen invloed op het gevoel dat de stimulatie geeft. Bij snelle bewegingen of veranderingen in houding kan de geïmplanteerde elektrodedraad echter verschuiven. Dit kan aanvoelen als een plotselinge toename van de stimulatie, zonder dat het stimulatieniveau is aangepast. Als de stimulatie op enig moment een onaangenaam niveau bereikt, verlaag dan het stimulatieniveau met behulp van uw afstandsbediening of schakel de stimulatie UIT. Vertel uw arts over eventuele kenmerkende of terugkerende problemen.

Mag ik na het implanteren van SNS nog duiken?

Ja, maar ga niet dieper dan 10 meter en ga geen decompressiekamer in met een druk hoger van 202,65 kilo (kPa), (2,0 ATA). Bespreek voordat u gaat duiken of een decompressiekamer gaat gebruiken de effecten van hoge druk met uw arts.

Is het gevoel tijdens de proefbehandeling anders dan het gevoel met het SNS-systeem?

Vaak is dat vergelijkbaar maar er kan mogelijk een verschil zijn in de plaats en de intensiteit van de stimulatie. In de regel is er geen verschil in het effect van de therapie.

Moet ik de stimulatie af en toe UIT zetten?

Nee, de stimulatie werkt continu op de manier zoals die door uw arts of verpleegkundig specialist is geprogrammeerd.

6 Kostprijs

Als u vragen hebt over de kostprijs van deze behandeling, neem dan gerust contact op met de dienst facturatie:

Via mail: factuur@azdelta.be
Telefonisch: 051 23 39 90

Notities

Contact

CAMPUS WILGENSTRAAT ROESELARE
Secretariaat
t 051 23 71 09
e secr.chirurgie.wilg@azdelta.be

CAMPUS REMBERT TORHOUT
Rembertlaan 21 Torhout
Secretariaat
t 050 23 24 24
e secr.chirurgie.torhout@azdelta.be

CAMPUS MENEN
Oude Leielaan 6 Menen
Secretariaat
t 056 52 22 43
e secr.chirurgie.menen@azdelta.be

ST-ANDRIESZIEKENHUIS TIELT
Bruggestraat 84 Tielt
Secretariaat
t 051 42 50 60
e heelkunde@sintandriestielt.be

www.azdelta.be

Bron: team chirurgen, 5 maart 2019

Artsen

AZ DELTA CAMPUS WILGENSTRAAT ROESELARE
Dr. Paul Pattyn

AZ DELTA CAMPUS TORHOUT
Dr. Isabelle Debergh

AZ DELTA CAMPUS MENEN
Dr. Hans De Loof

ST-ANDRIESZIEKENHUIS TIELT
Dr. Peter Lissens